

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УЛСЫН АЛБАНЫ ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛАХ НИЙТЛЭГ ЗААВАР

Зааврын бүтэц

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1. Ерөнхий зүйл;
- 1.2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго, баримтлах зарчим, үндсэн чиглэл
 - 1.2.1. Төлөвлөгөө боловсруулах зорилго
 - 1.2.2. Баримтлах зарчим, үндсэн чиглэл
- 1.3. Гамшгаас хамгаалах албаны удирдлага, зохион байгуулалт, ерөнхий чиг үүрэг, харилцан ажиллагаа
 - 1.3.1. Гамшгаас хамгаалах албаны тогтолцоо
 - 1.3.2. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны ерөнхий чиг үүрэг
 - 1.3.2. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн харилцан ажиллагаа:
- 1.4. Хамтын ажиллагааны санамж бичиг

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

- 2.1. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, хохирлын төсөөлөл, үүсч болзошгүй цагийн байдлын төсөөлөл;
- 2.2. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэл, болзошгүй хохирлыг бууруулах зорилго, зорилт
- 2.3. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ
- 2.4. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны зарлан мэдээллийн системийн байнгын бэлэн байдлыг хангах
- 2.5. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгсэл, гамшгийн нөөцийг бүрдүүлэх
- 2.6. Улсын албаны барилга байгууламж болон холбогдох барилга байгууламжийн аюулгүй байдлыг хангах
- 2.7. Гамшгийн үед материал хэрэгслийг шуурай тээвэрлэлтийн тогтолцоог бүрдүүлэх
- 2.8. Нэрвэгдэгсдэд тусламжийн бараа материал, хүнсний бүтээгдэхүүн, эм эмнэлгийн хэрэгсэл, эрчим хүч, дулаанаар тасралтгүй хангах тогтолцоог бүрдүүлэх
- 2.9. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах сургалт, дадлага

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ҮЕИЙН ШУУРХАЙ АРГА ХЭМЖЭЭ

3.1. Газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн цагийн байдлыг үнэлж, нөхцөл байдлыг тодотгох

3.2. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штаб, мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүн, ажилтнуудын бэлэн байдлыг хангах

3.3. Гамшгийн үеийн шуурхай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

3.4. Харилцан ажиллагааг зохион байгуулах, мэдээ мэдээллийг солилцох үйл ажиллагаа

3.5. Гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрт тусламж үйлчилгээгээр хангах

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ДАРААХ ХОЙШЛУУЛШГҮЙ СЭРГЭЭН БОСГОХ АРГА ХЭМЖЭЭ

4.1. Гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ болон түүнд шаардагдах зардлыг судалж тогтоох;

4.2. Газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн барилга байгууламжийн хойшлуулшгүй сэргээн босгох;

Хавсралтууд:

1. ГХУА –ны удирдлага штабын бүтэц, бүрэлдэхүүн, ажиллах журам
2. Гамшгаас хамгаалах албаны хүч хэрэгслийн судалгаа
3. Улсын болон орон нутгийн гамшгаас хамгаалах албадын барилга байгууламжуудын судалгаа, байршлын газрын зураг
4. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, үүсч болзошгүй цагийн байдлын төсөөлөл ба хохирлын үнэлгээний үр дүн
5. Гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн гаднаас бараа материал хүнсний бүтээгдэхүүн, эм бэлдмэлцус, цусан бүтээгдэхүүн, гэр орон сууц, дулаан хувцас, хэрэгслэл, барилгын материал ханган нийлүүлэх (эхний ээлжинд эм тариа, ундны ус) маршрут
6. Гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн гаднаас шатах тослох материал, эм бэлдмэл, хүнсний бусад бараа материал ханган нийлүүлэх маршрут
7. Бусад шаардлагатай мэдээлэл, тооцоо, судалгаа

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ УЛСЫН АЛБАНЫ ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛАХ НИЙТЛЭГ ЗААВАР

Нэг. Оршил

1.1. Энэхүү заавар нь газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг гамшгаас хамгаалах болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн үр дүнтэй төлөвлөж хэрэгжүүлэхэд удирдлага болгох баримт бичиг юм.

1.2. Гамшгаас хамгаалах улсын алба /цаашид “ улсын алба” гэх/ нь энэхүү зааврыг ашиглан газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө /цаашид “төлөвлөгөө” гэх/ боловсруулах бөгөөд энэхүү төлөвлөгөө нь албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний нэг бүрэлдэхүүн хэсэг болно.

1.3. Төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг улсын албад, бусад холбогдох яам агентлаг, байгууллагатай хамтран боловсруулна. Онцгой байдлын байгууллага албаны төлөвлөгөөг боловсруулахад мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлнэ. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго, ач холбогдол, төлөвлөгөөний агуулга, боловсруулах үе шатыг танилцуулж, шаардлагатай тохиолдолд сургалт явуулна.

1.4. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн дараах арга зүйн дагуу төлөвлөгөө боловсруулна:

1. Төлөвлөгөө боловсруулахад шаардлагатай мэдээлэл цуглуулах (албан ёсны статистик мэдээ, тоо баримт, дүрэм, журам заавар гэх мэт);

2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд тухайн салбарын гүйцэтгэх үүрэг чиглэл, тулгарч болзошгүй асуудал, түүнийг шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлж, хүч хэрэгсэл, ар тал, хангалтын тооцоог боловсруулах;

3. Боловсруулсан төлөвлөгөөг сургууль дадлагаар туршиж, дутагдалтай талуудыг засаж залруулж дээд шатны байгууллага, албан тушаалтнаар хянуулж батлуулах.

4. Төлөвлөгөө боловсруулахдаа орон нутгийн /нийслэлийн/ болон **тухайн салбарын** газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэл, үүсч болзошгүй цагийн байдал, хохирлын үнэлгээ, нөөц, хүч хэрэгслийг үндэслэл болгоно.

5. Улсын албаны төлөвлөгөөг онцгой байдлын байгууллага хянаж, албаны даргаар батлуулна. Төлөвлөгөөг тохиолдсон гамшгийн туршлага, сургамж, албаны хэмжээнд зохион байгуулж байгаа удирдах бүрэлдэхүүний сургалт болон штабын дадлага, гамшгаас хамгаалах команд штабын сургуулиар тус тус тодотгоно.

6. Төлөвлөгөөг дараах ерөнхий дарааллын дагуу боловсруулна.

Жич: Хийгдэх ажлыг 15 хэсэгт хуваасан нь өдөр хоногийн тоо биш бөгөөд

төлөвлөгөө боловсруулах нийт хугацааг 15 хэсэгт хувааж үзүүлсэн болно.

№	Хийгдэх ажил, үе шат	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1.	Ажлын хэсэг байгуулах											1					
2.	Мэдээлэл цуглуулах																
3.	Мэдээлэл эмхтгэх																
4.	Танилцуулга хэсэг боловсруулах																
5.	Салбарын эрсдэлийн үнэлгээ хийж хохирлын төсөөлөл гаргах																
6.	Цагийн байдал үүсгэх																
7.	Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах зорилт дэвшүүлэх																
8.	Урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө боловсруулах																
9.	Гамшгийн үеийн хор уршгийг арилгах төлөвлөгөө																
10.	Гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох төлөвлөгөө																
11.	Төлөвлөгөөний хавсралт хэсгийг боловсруулах																
12.	Тухайн улсын албаны даргаар батлуулах																
13.	Улсын албаны штаб мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүнд танилцуулах																
Хариуцах байгууллага, албан тушаалтан																	
Улсын албаны дарга		+														+	+
Ажлын хэсэг			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			

Хоёр. Төлөвлөгөөний ерөнхий бүтэц

2.1. Төлөвлөгөө нь дараах бүтэцтэй байна. Үүнд:

-Нэгдүгээр бүлэг. Нийтлэг үндэслэл

-Хоёрдугаар бүлэг. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээ

-Гуравдугаар бүлэг. Газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн шуурхай арга хэмжээ

-Тавдугаар бүлэг. Газар хөдлөлтийн гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ

-Хавсралтууд

Гурав. Төлөвлөгөөний агуулга

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Ерөнхий зүйл

Энэ хэсэгт улсын албаны товч танилцуулгын талаар бичнэ. Танилцуулгыг албан ёсны статистик тоо баримтыг үндэслэн хүснэгт, зурган болон бусад хэлбэрээр үзүүлнэ. Түүнчлэн, тухайн яамны танилцуулга, веб хуудас, үйл ажиллагааны хөтөлбөр, тайлан мэдээг ашиглаж болно.

Албаны товч танилцуулга нь дараах мэдээлэлийг оруулна:

Тухайн салбарын бүтэц зохион байгуулалт, үндсэн чиг үүрэг, хүчин чадал, харьяа байгууллага, ажилтан албан хаагчид, салбарын төсөв зардал, барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, тээврийн болон техник хэрэгслийн чанар байдал.

1.2. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний зорилго, зорилт, баримтлах зарчим, үндсэн чиглэл

1.2.1. Төлөвлөгөө боловсруулах зорилго

Гамшигт тэсвэртэй хот, суурин газар, хүрээлэн буй орчныг цогцлоох, орон нутгийн болон салбарын гамшгаас хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлэх, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангах, эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох, хүмүүнлэгийн тусламжийг үр дүнтэй зохион байгуулахад улсын албаны гүйцэтгэх үүрэг, хариуцлага, бусад албадтай харилцан ажиллагааг хангах асуудлыг гол зорилгоо болгоно.

1.2.2. Баримтлах зарчим, үндсэн чиглэл

Төлөвлөгөө боловсруулахад газар хөдлөлтийн гамшгийн болзошгүй цагийн байдал, хохирлын төсөөлөлд үндэслэсэн, амьдралд илүү нийцсэн, хэрэгжих үндэслэлтэй, газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд оролцох талуудын харилцан ажиллагаа, уялдааг хангасан, албаны гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөтэй уялдсан байх зарчмыг баримтлана.

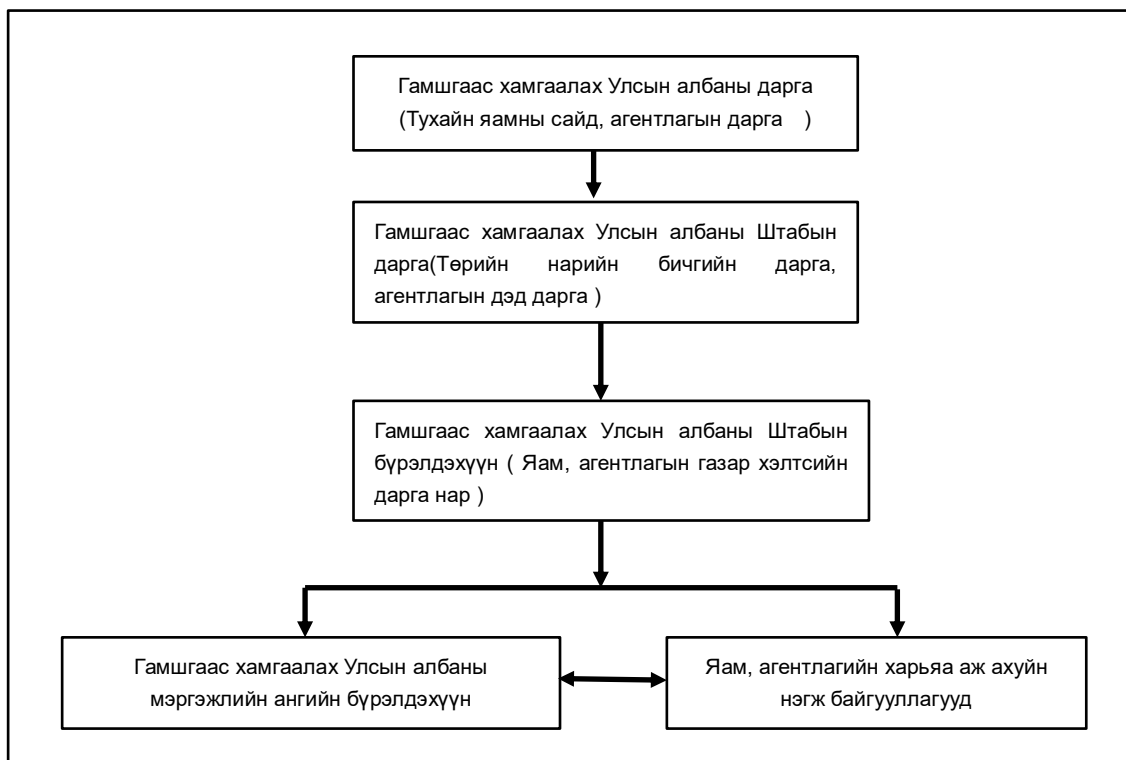
Газар хөдлөлтийн гамшгийн аюулыг бүрэн таслан зогсоох боломжгүй ч гамшгийн хохирлыг аль болох хэмжээнд бууруулж, учирсан хор уршгийг шуурхай арилгах, нөхөн сэргээх замаар “гамшгийн аюулыг бууруулах” үзэл баримтлалыг мөрдлөг болгох, гамшгаас хамгаалах бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангаж гамшигт нэрвэгдсэн ч хүний амь насны эрсдэл, албаны барилга байгууламж, эд хөрөнгийн эвдрэл гэмтэл аль болох бага байхын тулд газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах бүтцийн болон бүтцийн бус арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн албаны хэвийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг аль болох бага хэмжээнд хязгаарлахыг үндсэн чиглэлээ болгоно.

1.3. Гамшгаас хамгаалах албаны удирдлага, зохион байгуулалт

1.3.1. Гамшгаас хамгаалах албаны тогтолцоо

Энэ хэсэгт тухайн салбарын болон албаны удирдлага зохион байгуулалт, салбар нэгж, штаб мэргэжлийн ангийн бүтэц, зохион байгуулалт тэдгээрийн

гүйцэтгэх чиг үүрэг, харилцан ажиллагааны талаар тусгана.

Зураг 1. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны бүтэц зохион байгуулалт

1.3.2. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны ерөнхий чиг үүрэг

Гамшгаас хамгаалах улсын алба нь Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 33 дугаар зүйлд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэхээс гадна газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, учирч болзошгүй эрсдэлийг бууруулах, хор уршиг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх ерөнхий чиг үүрэг, бэлтгэл бэлэн байдлыг хангах, бусад холбогдох талуудтай харилцан ажиллагааг хангах чиг үүргийг тодорхойлно. Тухайлбал:

Гамшгаас хамгаалах улсын албаны ерөнхий чиг үүрэг		
Гамшгийн өмнө	Гамшгийн үед	Гамшгийн дараа
-Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, үүсч болзошгүй цагийн байдлын төсөөлөл ба хохирлын үнэлгээ хийх;	-Газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн цагийн байдлыг үнэлж тухайн үеийн нөхцөл байдлыг тодотгох ;	-Салбарын хэмжээнд сэргээн засварлах болон сэргээн босгох арга хэмжээ салбарын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлттэй уялдуулах;
-Тухайн салбарын хөгжлийн бодлого, стратеги төлөвлөлтөд гамшгийн эрсдэлийг тооцох, бууруулах арга хэмжээг тусгах, хэрэгжүүлэх;	-Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штаб, мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүн, ажилтнуудын бэлэн байдлын удирдамжийн дагуу үүрэг гүйцэтгэх;	-Гамшгийн дараа хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ болон түүнд шаардагдах зардлыг судалж тогтоох;
-Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах	-Газар хөдлөлтийн гамшгийн	Газар хөдлөлтийн

<p>чиглэлээр хариуцсан салбарт хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, салбар хоорондын зохицуулалтыг хангах асуудлыг Үндэсний зөвлөлийн хуралдаанд оруулж шийдвэрлүүлэх;</p> <p>-Газар хөдлөлтийн аюул тулгарах үеийн гамшгаас хамгаалах улсын албаны бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээ;</p> <p>-Гамшгаас хамгаалах улсын албаны зарлан мэдээллийн системийн байнгын бэлэн байдлыг хангах;</p> <p>-Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд татан оролцуулах хүч хэрэгсэл, гамшгийн нөөцийг бүрдүүлэх;</p> <p>-Гамшгийн үед материал хэрэгслийг шуурай тээвэрлэлтийн тогтолцоог хангах;</p> <p>-Нэрвэгдэгсдэд тусламжийн бараа материал, хүнсний бүтээгдэхүүний тасралтгүй хангамжийг хангах;</p> <p>- Гамшгийн үеийн гамшгаас хамгаалах арга хэмжээний сургалт, судалгааны ажил;</p> <p>-Газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн сайн дурын үйл ажиллагааг дэмжих орчин нөхцлийг бүрдүүлэх;</p> <p>-Бусад арга хэмжээ</p>	<p>хохирол, хэрэгцээний үнэлгээ, албаны даргын шийдвэрт үндэслэсэн гамшгийн үеийн шуурхай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх</p> <p>-Улсын Онцгой комисс, гамшгаас хамгаалах бусад албад, мэргэжлийн байгууллагуудтай харилцан ажиллагааг зохион байгуулж, мэдээ мэдээллийг солилцох;</p> <p>-Газар хөдлөлт болсон бүсээс хүн амыг нүүлгэн шилжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх</p> <p>-Нүүлгэн шилжүүлэх болон түр хорогдох байранд тусламж үйлчилгээг зохион байгуулах</p> <p>-Бусад албадын үйл ажиллагаатай харилцан ажиллагаа зохицуулалтыг хангаж, шаардлагатай тохиолдолд Онцгой байдлын газраас нэмэлт хүн, хүч, техник хэрэгсэл хүсэх</p>	<p>гамшигт нэрвэгдсэн барилга байгууламжийн хойшлуулшгүй сэргээн босгох;</p> <p>-Гарсан зардлын тооцоог гаргаж Улсын Онцгой комисст хүргүүлэх</p>
--	---	---

1.3.2. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн харилцан ажиллагаа:

д/д	Улсын албаны чиг үүрэг /өөрт хамаарахыг бичнэ/	Хамтран ажиллах улсын албад
1	Гамшгийн үеийн холбоо, мэдээллийг зохион байгуулах шаардлагатай холбооны хэрэгслийн тооцоог судалгаа, хангалт хийх	ЗХЖШ, МТШХХГ, ОБЕГ, ХХЕГ
2	Эрүүл мэндийн үйлчилгээ, эм, тариа, боох материал болон бусад зүйлсийн хангалтыг зохион байгуулах	ЭМЯ, БХЯ, БСШУЯ, ОБЕГ, МУЗН, ОУБ (кластер), НЗБ
3	Орон байр, дулаан хувцас, бусад нэн шаардлагатай материал хэрэгслийн хангалт хийх	БХБЯ, ХХААЯ, БСШУЯ, БХЯ, ОБЕГ, МУЗН, ОУБ (кластер), НЗБ
4	Хоол, хүнсний хангалт үйлчилгээг зохион	ХХААЯ, БХЯ, ГХЯ, ОБЕГ,

	байгуулах	МХЕГ, ГЕГ, МУЗН, ОУБ (кластер), НЗБ
5	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний хангалтыг зохион байгуулах, тусламжийн бараа материал татах, хүргэх ажилд шаардагдах тээврийн хэрэгслийг зохион байгуулах	ЗТЯ, БХЯ, ОБЕГ, ИНЕГ, УБТЗ
6	Гамшгийн хамгаалах хүч хэрэгслийг дайчлан эрэн хайх аврах хор уршгийг арилгах арга хэмжээнд татан оролцуулах	БХБЯ, УУЯ, ЭХЯ, ЗТЯ, ХХААЯ, БХЯ, ХЯ, ЗХЖШ, ОБЕГ, МУЗН, ЦЕГ
7	Түлш эрчим хүчээр хангах ажлыг зохион байгуулах	ЭХЯ, ХХААЯ, УУЯ, БХЯ,
8	Ус, дулаанаар хангах ажлыг зохион байгуулах	НЗБ, БОНХАЖЯ, БХБЯ, ХХААЯ, ЭХЯ,
9	Шатах, тослох материал, шатахууны хангалтыг зохион байгуулах	УУЯ, ГХЯ, ЗТЯ, УБТЗ, ИНЕГ, ОБЕГ
10	Олон улсын хүмүүнлэгийн тусламжийг хүлээн авах ажлыг дараах байдлаар зохион байгуулахдаа тусламжийн бараа материалыг улсын хилээр нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулах	ХХЕГ, СЯ, ГЕГ, МХЕГ, ИНЕГ, ИХШХЕГ
11	Олон улсын хүмүүнлэгийн тусламжийг тээвэрлэх ажлыг зохион байгуулах	ШШ, БХЯ, ЗХЖШ, ОБЕГ, ЦЕГ, ХХЕГ, ЗТЯ,
12	Олон улсын хүмүүнлэгийн тусламжийг хадгалах, хамгаалах асуудлыг зохион байгуулах	ШШ, ХХААЯ, ЗТЯ, ГЕГ, ОБЕГ, ИНЕГ, ЦЕГ, НЗБ
13	Олон улсын хүмүүнлэгийн тусламжийг бараа материалыг хуваарилах асуудлыг зохион байгуулах	ШШ, СЯ, ОБЕГ, МХЕГ, ЦЕГ, ЗХЖШ, НЗБ,
14	Олон улсын хүмүүнлэгийн тусламжийг олгох, түгээх асуудлыг зохион байгуулах	ШШ, НЗБ, ОБЕГ, ОУБ (кластер), ЦЕГ, УБЕГ,
15	Бараа материал болон олголт, тараалт, хүргэлтийн асуудлуудад хяналт тавих асуудлыг зохион байгуулах	ШШ, ОБЕГ, НЗБ, ОУБ (кластер)

1.4. Хамтын ажиллагааны санамж бичиг

Төлөвлөгөөнд тусгагдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзвэл санамж бичиг байгуулах тухай, санамж бичгийн зорилгын тухай дурьдах. Санамж бичгийн зорилго нь албаны төлөвлөгөөгөөр зохицуулах боломжгүй нэмэлт үйл ажиллагааг талууд харилцан тохиролцож зөвшилцсөний үндсэн дээр хамтран хэрэгжүүлэх, гарах зардлыг гүйцэтгэлээр нөхөн төлж барагдуулахад оршино.

Санамж бичгийг тухайн салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллага, нийгэмлэг, аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай байгуулж бо

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, ЭРСДЭЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

2.1. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ, үүсч болзошгүй цагийн байдал, хохирлын төсөөлөл

Гамшгаас хамгаалах улсын албад нь газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулахын тулд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд болон Улаанбаатар хот орчимд М7.0-М8.0-ийн газар хөдлөлт тохиолдоход

барилга байгууламж нуралтаас үүдэж хүний амь нас эрсдэх болзошгүй хохирлыг болон өвлийн хүйтний улиралд газар хөдлөлт тохиолдоход осголт хөлдөлтөөс үүдэж хүний амь нас эрсдэх болзошгүй хохирлын төсөөллийг бий болгоно.

Нийслэлийн хэмжээнд газар хөдлөлтийн эрсдэлийн үнэлгээг гүйцэтгэхдээ Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Нийслэлийн онцгой байдлын газар, Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (JICA)–аас хэрэгжүүлсэн “Улаанбаатар хотын газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлээс хамгаалах чадавхыг бэхжүүлэх төсөл¹ -ийн хүрээнд гүйцэтгэсэн судалгааны ажлын төгсгөлийн тайлангийн “Газар хөдлөлтийн аюулын үнэлгээ, эрсдэлийн үнэлгээ хийх үйл явц ба түүний үр дүн” гэсэн 4 дүгээр бүлгийг үндэслэл болгоно.

2.2. Газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэл, болзошгүй хохирлыг бууруулах зорилго, зорилт

Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд газар хөдлөлтийн гамшгийн болзошгүй эрсдэл, хохирлыг тооцож, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрсдэлийг хувь болон тоон үзүүлэлтээр бууруулах, чадавхыг бэхжүүлэх зорилго, зорилт дэвшүүлж, зорилтыг хангахын тулд ямар арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх талаар төлөвлөгөөнд тусгана.

Тухайлбал:

1. Газар хөдлөлтийн улмаас амь насаа алдагсдын тоог 70 хүртлэх хувиар бууруулах

2. Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг зэрэг нийгмийн үйлчилгээний барилгад учрах хохирлыг 60 хувиар бууруулах

3. Орон сууц болон бусад барилга байгууламжид учрах хохирлыг 40 хувиар бууруулах

4. Инженерийн шугам сүлжээнд учрах хохирлыг 50 хувиар бууруулах.

5. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх хүчин чадлыг 20 хувиар нэмэгдүүлэх гэх мэт өөрийн салбарын хэмжээнд хамаарах асуудлаар зорилго зорилт дэвшүүлнэ.

Дэвшүүлсэн зорилгыг хангах зорилт, бүтцийн болон бүтцийн бус арга хэмжээ:

№	Дэвшүүлэх зорилт	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа, хамтран хэрэгжүүлэх байгууллага
1. Бүтцийн бус арга хэмжээ			
1.	Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зохион байгуулалтыг сайжруулах	Гамшгаас хамгаалах удирдлага, менежментийн чадавхыг бэхжүүлэх	
		Ажилтан албан хаагчдын мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх	
		Гамшгаас хамгаалах төлөвлөлтийг	

¹Монгол Улс Улаанбаатар хотын газар хөдлөлтийн гамшгийн эрсдэлээс сэргийлэх чадавхийг бэхжүүлэх төсөл (хөгжлийн судалгааны хэлбэрт техникийн хамтын ажиллагаа) Төгсгөлийн тайлан 2-р бүлэг Үндсэн тайлан. УБ хот. 2013 он. х-1-1.

		боловсронгуй болгох, хөгжлийн бодлогод гамшгийн эрсдэлийг тооцож, уялдуулах	
		Мэдээ, мэдээллийг хүргэх тогтолцоог бүрдүүлэх	
		Гамгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх нөхцлийг бүрдүүлэх	
2. Бүтцийн арга хэмжээ			
2.	Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг зэрэг нийгмийн үйлчилгээний барилга, байгууламж эсвэл харьяа байгууллагын барилга байгууламжийн газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг сайжруулах	Эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх	
		Тэсвэржилтийг хангах, хүчитгэх арга хэмжээнд шаардагдах санхүү, зардлын тооцоог гаргах	
		Шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх	
		Барилга, байшинг хүчитгэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	
		Шинээр барих барилгыг газар хөдлөлтөд тэсвэртэй байхаар барих	
3.	Инженерийн шугам сүлжээний тэсвэржилтийг хангах	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх	
		Тэсвэржилтийг хангах, хүчитгэх арга хэмжээнд шаардагдах санхүү, зардлын тооцоог гаргах	
		Шаардагдах хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх	
		Барилга, байшинг хүчитгэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	
4.	Орон сууцны барилга, байшингийн тэсвэржилтийг хангах /тухайн албанд хамаарах/	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх	
		Тэсвэржилтийг хангах, хүчитгэх арга хэмжээнд шаардагдах санхүү, зардлын тооцоог гаргах	
		Шаардагдах хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх	
		Барилга, байшинг хүчитгэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	
		Шинээр барих барилгыг газар хөдлөлтөд тэсвэртэй байхаар барих	
5.	Бэлэн байдлын тогтолцоог бүрдүүлэх	Хүч хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах	
		Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах	
		Нүүлгэн шилжүүлэх байрны бэлэн байдлыг хангах	
		Гамшгийн нөөцийг бүрдүүлэх	
		Холбоо, зарлан мэдээллийн бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах	
		Ариутгал, халдваргүйтгэлийн бэлэн байдлыг хангах, чадавхыг сайжруулах	
		Хог хаягдал зайлуулах бэлэн байдлыг хангах	
		Усан хангамжийн тогтолцоог бүрдүүлэх гэх мэт	

2.3. Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

Гамшгаас хамгаалах албаны удирдлага нь салбарын хэмжээнд гамшгаас

урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах үйл ажиллагааг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах бөгөөд тухайн салбарын гамшигт тэсвэрлэх, даван туулах чадавхыг бэхжүүлэх, бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

Гамшгаас хамгаалах алба нь өөрийн үндсэн чиг үүргийн хүрээнд газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангах, учирч болзошгүй эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, чиг үүргийг дурдана.

Гамшгаас хамгаалах алба нь газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангах, учирч болзошгүй эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхдээ дараах үндсэн зарчим баримтална. Үүнд:

- Хүний амь насыг хамгаалах арга хэмжээг нэн тэргүүнд тавих;
- Төрийн ажил, үйлчилгээ, нийгмийн амьдралд ноцтой саатал учруулахгүйгээр үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;
- Иргэдийн эд хөрөнгө болон нийтийн эзэмшлийн барилга, байгууламжид гарч болзошгүй хохирлыг багасгах;
- Сэргээн засварлах, сэргээн босгох арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах;

Газар хөдлөлтийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 51.2-т заасныг үндэслэн санхүүжилнэ.

2.4. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны зарлан мэдээллийн системийн байнгын бэлэн байдлыг хангах

Гамшгаас хамгаалах албаны хэмжээнд зарлан мэдээллийн системийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээг энэ хэсэгт дурдана.

Тухайлбал, Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 339 дүгээр тогтоолоор гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журмыг үндэслэн улсын албаны хэмжээнд буюу түүний зарим хэсэгт үүссэн болон үүсэж болзошгүй газар хөдлөлтийн гамшгийн үед гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн байгууллагуудад зарлан мэдээллийг хэрхэн дамжуулах талаар дурьдана. Улсын хэмжээнд гамшгийн үеийн холбоо зарлан мэдээллийн системийн бэлэн байдлыг хангах арга хэмжээг ЗХЖШ, МТШХХГ, ОБЕГ, ХХЕГ газар хариуцан гүйцэтгэх бөгөөд жил бүр сургалт зохион байгуулж шаардлагатай холбооны хэрэгслийн тооцоог хийж хангалтыг зохион байгуулна. Түүнчлэн Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штабын холбоо, зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан нь гамшгийн цагийн байдлын тухай мэдээлэл цуглуулах голомтын бүсэд холбоо тогтоож барих ажлыг гүйцэтгэх ажилтнуудыг урьдчилан төлөвлөж зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах. Гамшгаас хамгаалах улсын алба нь албаны хэмжээнд мэдээлэл харилцааны техник тоног төхөөрөмжийн гамшигт тэсвэртэй байдлыг хангаж, цахилгаан тасрахад бэлэн байдлыг хангах, харилцаа холбооны сувгийг нэмэгдүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх, радио холбооны нөөц бий болгох, гамшгийн үеийн харилцаа холбооны технологи болон давтамжийг үр дүнтэйгээр ашиглах технологийг судалж хөгжүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх.

Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штабын холбоо, зарлан мэдээлэл хариуцсан ажилтан нь гамшгийн үеийн харилцаа холбооны зохион байгуулалтыг

бүрдүүлэх, радио холбооны сүлжээг өргөтгөн бэхжүүлэх, гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн ангиудын хооронд найдвартай холбоогоор хангах, үүрэн телефон, цахилгаан холбооны шугамыг гамшгийн үед ашиглах үүднээс багтаамж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, гамшгийн үед ашиглах цахилгаан үүсгэх тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангахын зэрэгцээ засвар үйлчилгээ явуулах, ажиллуулах горимыг сайтар эзэмших, мэргэжлийн мэдлэг болон технологийн дагуу газар хөдлөлтөд тэсвэртэй бөгөөд ус нэвтрэх аюул багатай бат бөх бөгөөд найдвартай газар (газар хөдлөлтийн гамшгийн үед чичирхийллийн тэсвэржилттэй болон салхи усны гамшгийн үед усанд автах аюул багатай газар) суурилуулах. Мөн шуурхай үйлчилгээний холбооны тоног төхөөрөмж гамшигт нэрвэгдэх цагийн байдлыг тооцож үндсэн тоног төхөөрөмжийн байршлыг тараан зохион байгуулах, яаралтай засвар үйлчилгээний тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангах, харилцаа холбооны ачаалал нэмэгдсэн үеийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зэргээр цахилгаан холбооны тоног төхөөрөмжийн аюулгүй бөгөөд найдвартай байдлыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн ажлыг зохион байгуулах зэрэг асуудлыг тусгах.

2.5. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгсэл, гамшгийн нөөцийг бүрдүүлэх

Гамшгийн үед салбарын хэмжээнд хүч хэрэгслийг хэрхэн татан оролцуулах, гамшгийн нөөцийг хаана, ямар хэмжээтэй бүрдүүлэх асуудлыг тусгах.

Тухайлбал, Улсын албаны гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгслийн дайчилгааг хоёр үе шаттай явуулах, эхний ээлжинд тухайн улсын албаны үндсэн хүч хэрэгсэл болох ерөнхий болон тусгай зориулалтын мэргэжлийн ангийг өргөтгөн зохион байгуулах, нөхөн хангалт хийх зорилгоор бүх штаны Засаг даргын Тамгын газар, цэргийн штаб, эрүүл мэндийн газруудтай хамтран цэргийн хоёрдугаар үүрэгтэн буюу цэргийн насны цэргийн алба хаагаагүй иргэд, гамшгаас хамгаалах дүйцүүлэн алба хаасан тусгай мэргэжилтэй иргэд, оюутнуудыг дайчлах талаар тусгана.

Хэрэв газар хөдлөлтийн гамшгийн үед эрэн хайх аврах, яаралтай тусламжийн арга хэмжээг зохион байгуулахад дээр дурьдсан үндсэн хүч хэрэгсэл хүрэлцэхгүй тохиолдолд дайчилгааны хоёрдугаар ээлжийг зохион байгуулж гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн ангиудыг өргөтгөн зохион байгуулах, нөхөн хангалт хийнэ.

2.6. Улсын албаны барилга байгууламж болон холбогдох барилга байгууламжийн аюулгүй байдлыг хангах

Улсын албаны болон харьяа байгууллагын барилга, байгууламжийн аюулгүй байдлыг хэрэхэн хангах талаар /холбогдох алба/ дурдана. Тухайлбал:

ОБЕГ, Аймаг, Нийслэлийн ОБГ, МХЕГ, БХБЯ, ЭХЯ, ЗТЯ хамтран газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийг хангах нь газар хөдлөлтийн эрсдэл, хүний амь нас, эдийн засгийн хохирлыг бууруулах ач холбогдолтой бөгөөд барилга байгууламжийн бүтээц хийцийг хүчитгэх замаар тэсвэржилтийг хангана. Иймд барилгын норм, дүрэмд газар хөдлөлтийн тэсвэржилтийн үнэлгээг хийх, хийц бүтээцийг хүчитгэх арга хэмжээг тусгах талаар дурьдана. Тухайлбал, Барилгын тухай хуулийн 25.2 дугаар зүйлд зааснаар газар хөдлөлтийн долоо ба түүнээс дээш баллын бүсэд баригдах барилгын байгууламжийн зураг төсөл, техник эдийн засгийн үндэслэл, инженерийн тооцоо, өртгийн төсөвт магадлалын ажлыг гүйцэтгэж бүтээц, хийцийн

даацын бат бэхийг сайжруулах, хүчитгэх арга хэмжээ авах талаар тусгах.

Барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээний газар хөдлөлтийн тэсвэрлэлтийн үнэлгээний хялбарчилсан ба нарийвчилсан үнэлгээг гүйцэтгэж тэдгээрийг хүчитгэх, шинэчлэн барих ажлыг тусгах. Үнэлгээг доорхи барилгын дүрмийн дагуу гүйцэтгэх талаар тусгах.

1) Цутгамал төмөр бетон бүтээцтэй барилгын газар хөдлөлт тэсвэрлэлтийг үнэлэх болон хүчитгэх аргачлал (БД);

2) Угсармал том хавгаалжин бүтээцтэй барилгын газар хөдлөлт тэсвэрлэлтийг үнэлэх болон хүчитгэх аргачлал(БД); ;

3) Тоосгон өрөгт бүтээцтэй барилгын газар хөдлөлт тэсвэрлэлтийг үнэлэх болон хүчитгэх аргачлал (БД);

2.7. Гамшгийн үед материал хэрэгслийг шуурхай тээвэрлэх тогтолцоог бүрдүүлэх

Гамшгийн үед шаардлагатай хүч хэрэгслэл, бараа материал, тоног төхөөрөмжийг шуурхай тээвэрлэх тогтолцоог хэрхэн бүрдүүлэх, тулгамдаж буй асуудал, түүнийг хэрхэн шийдвэрлэх талаар /холбогдох алба/ дурдана. Тухайлбал:

ОБЕГ, Аймаг, Нийслэлийн ОБГ, ЗТХЯ, ЦЕГ, ТЦГ, НЗДТГ хамтран газар хөдлөлтийн гамшгийн үеийн эд материал, хэрэгслийн шуурхай тээвэрлэлтийг сайжруулах, техник, багаж, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, боловсон хүчний мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх, тээвэрлэлтийн нэгдсэн тогтолцоо бий болгох, аймаг, нийслэл, дүүргийн онцгой байдал, цагдаагийн байгууллагын хамтарсан мэдээлэл, шуурхай удирдлагын төвийн үйл ажиллагааны харилцан ажиллагааг сайжруулах, газар хөдлөлтийн үед тээврийн алба, зам, гүүрийн засварын алба, хэв журам сахиулах алба, замын цагдаагийн албатай хамтран зам, гарц хаагдсан тохиолдолд тойрч гарах замын чиглэлийг зааж, саадыг даван гарах боломжоор хангах, тойруу замаар бараа материалыг тээвэрлэх зам маршрутыг тогтоож төлөвлөх талаар тусгах, тусламжийн бараа материал нэрвэгдэгсдэд шуурхай, цаг алдалгүй очих нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор иргэдийн оршин суугаа хороолол, гудамжны гэрэлтүүлэг, хаягжилтыг шинэчлэн сайжруулж, замын саадыг арилгах, түүнчлэн шуурхай тээврийн хэрэгсэл, хүн хүч дайчлах, шатахуунаар хангах чиглэлээр бүх шатны Засаг дарга нартай гэрээ байгуулан ажиллах, шаардлагатай бараа материал багаж, тоног төхөөрөмжийн хангамжийг нэмэгдүүлэх асуудлыг төр-хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хэрэгжүүлэх асуудлыг тусгах.

2.8. Нэрвэгдэгсдэд тусламжийн бараа материал, хүнсний бүтээгдэхүүн, эм эмнэлгийн хэрэгсэл, эрчим хүч, дулаанаар тасралтгүй хангах тогтолцоог бүрдүүлэх

Гамшигт нэрвэгдэгсдэд нэн шаардлагатай, амьдралын суурь хэрэгцээг хангах тухайлбал тусламжийн бараа материал, хоол хүнс, эм, эмнэлгийн хэрэгслээр хэрхэн хангах асуудлыг /холбогдох алба/ тусгах. Тухайлбал:

ОБЕГ, Аймаг, Нийслэлийн ЗДТГ нь тухайн нутаг дэвсгэрийн бодит нөхцөл байдалд нийцүүлэн аврах, тусламж үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах бараа материалын 24-72 цаг, 7 хоног, нэг сарын хэрэгцээг холбогдох хангамжийн байгууллагуудад захиалга өгөх; ОБЕГ, ХХААЯ, БХЯ,

МХЕГ, ГЕГ, МУЗН, ОУБ (кластер), НЗБ хамтран бараа материал, хүнсний бүтээгдэхүүн дутагдах аймаг, дүүрэг, сумыг тодорхойлж тухайн хот суурин газар, орон нутаг дахь бараа материал хүнсний нөөцийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, эсвэл бусад аймаг, нийслэл, дүүргээс татаж нийлүүлэх арга хэмжээ авах, газар хөдлөлтийн гамшгийн үед хангамжийн байгууллага, бөөний болон жижиглэн худалдах үйчилгээг тодорхой хугацаагаар хязгаарлах арга хэмжээ авах талаар тусгах ;

ОБЕГ, ХХААЯ, ЭМЯ, МХЕГ, НЗДТГ хамтран түр цугларах байр, түр хорогдох байр, түр орон сууцад шилжин ирсэн иргэдэд тусламж үзүүлэх арга хэмжээнд шаардагдах хэрэгцээг тооцож гаргах;

ОБЕГ, ХХААЯ, ЭМЯ, БХЯ, БХБЯ УУЯ, ЭХЯ, ЗТЯ, ХХААЯ, ЗХЖШ, МУЗН НЗДТГ хамтран газар хөдлөлтийн гамшгийн үед эрэн хайх, аврах ажиллагааг явуулах томилгоот шуурхай бүлэг, ерөнхий болон тусгай зориулалттай мэргэжлийн анги, бусад хүч хэрэгсэл, бие бүрэлдэхүүний хангалтын нөөцийг бүрдүүлэх арга хэмжээ авах талаар тусгах; ЗТЯ, БХЯ, ОБЕГ, ИНЕГ, УБТЗ хамтран нүүлгэн шилжүүлэх болон хангалт зохион байгуулах, тусламжийн бараа материал татах, хүргэх ажилд шаардагдах тээврийн хэрэгслийг шаардагдах шатах тослох материал тогтолцоог бүрдүүлэх арга хэмжээ авах, ЭХЯ, ХХААЯ, УУЯ, БХЯ хамтран түлш эрчим хүчээр хангах ажлыг хэрхэн зохион байгуулах, НЗБ, БОНХАЖЯ, БХБЯ, ХХААЯ, ЭХЯ хамтран Ус, дулаанаар хангах ажлыг зохион байгуулах УУЯ, ГХЯ, ЗТЯ, УБТЗ, ИНЕГ, ОБЕГ хамтран шатах, тослох материал, шатахуунаар хангах асуудлыг тус тус хариуцан зохион байгуулах тогтолцоог бүрдүүлэх талаар тус тус тусгана.

2.9. Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах сургалт, дадлага

Газар хөдлөлтийн гамшгаас хамгаалах, хор уршгийг арилгах сургалт, дадлагыг албаны хэмжээнд хэрхэн зохион байгуулах талаар дурдана.

Тухайлбал: Улсын албаны сургалт, мэргэжлийн ангиуд, бэлтгэл бэлэн байдал хариуцсан ажилтан болон төрийн бус байгууллага, сайн дурынхны бүлэг, хэсгүүдтэй хамтран албаны болон мэргэжлийн ангиудын гамшгаас хамгаалах сургалт, дадлага сургууль, сурталчилан таниулах үйл ажиллагааг зохион байгуулж хэрэгжүүлнэ.

Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штаб, үйлдвэр, үйлчилгээний аж ахуйн нэгж байгууллагын болон аймаг, дүүргийн гамшгаас хамгаалах албадын дарга, сургалт, бэлтгэл хариуцсан албан тушаалтан хариуцаж зохион байгуулах талаар төлөвлөгөөнд дурьдана.

Мөн төлөвлөгөөнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн болон удирдах бүрэлдэхүүн, мэргэжлийн (тусгай чиг үүргийн томилгоот бүлэг) ангийн сургалт бэлтгэлийг Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2013 оны 5 дүгээр сарын 01/ны өдрийн А/331 дугаар тушаалын хавсралт “Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн болон удирдах бүрэлдэхүүний сургууль, дадлага зохион байгуулах заавар”-ын дагуу зохион байгуулах талаар дурьдах.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ҮЕИЙН ШУУРХАЙ АРГА ХЭМЖЭЭ

3.1. Газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн цагийн байдлыг үнэлж, нөхцөл байдлыг тодотгох

Газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон үед улсын алба чиг үүргийн хүрээнд цагийн байдлыг үнэлж, нөхцөл байдлыг тодотгоно.

Тухайлбал: ОБЕГ, БХЯ, ЦЕГ, ТЕГ, МХЕГ, ХХМТ, БОАЖЯ, ООГФХ, ИНЕГ хамтран газар хөдлөлтийн гамшиг болох үед юуны өмнө эрт зарлан мэдээлэх дохиог тухайн салбарын хэмжээнд дамжуулах, гамшгаас сэргийлэх шуурхай арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх бөгөөд гамшиг болсны дараахи ерөнхий мэдээлэл болон газар зүйн, орон зайн мэдээлэл, бусад холбоо мэдээллийн систем ашиглан газар хөдлөлтийн аюулын анхдагч нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл цуглуулах үүссэн нөхцөл байдлын түргэвчилсэн үнэлгээг гаргах, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулж Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн гишүүд болон Шадар сайдад мэдээлэл хүргэхийн хамт гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх, онц байдал зарлах болон холбогдох бусад шийдвэрийг гаргуулах талаар дурьдах. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штаб нь гамшиг болсны дараа салбарын хохирлын тухай мэдээлэл цуглуулж, үүссэн нөхцөл байдлыг үнэлж, цагийн байдлыг мэдэхийн тулд Онцгой байдлын ерөнхий газар, хэлтэс, цагдаагийн хэлтэс 101, 102, 103 дугаарт ирж буй дуудлагын мэдээллийг ашиглана.

ОБЕГ, БХЯ, ЗХЖШ, ЦЕГ, ХХМТГ, Аймаг, Нийслэлийн ЗДТГ хамтран эрэн хайх аврах, гамшгийн хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн арга хэмжээг зохион байгуулах.

Шуурхай штаб байгуулах, нэрвэгдсэн хүн амын судалгаа болон хохирол, хэрэгцээний нарийвчилсан үнэлгээ гаргах, хор уршгийг арилгах үйл ажиллагаанд шаардлагатай хүч хэрэгслийг тодотгох, гамшгийн голомтод холбоо зохион байгуулах, 24 цагийн жижүүрлэлтэд шилжүүлэх, тусгай чиг үүргийн шуурхай бүлэг томилон ажиллуулах, Зэвсэгт хүчин, хилийн ба дотоодын цэргийн анги, салбарыг дайчлах, хүч хэрэгслийг татан төвлөрүүлэх, нөхцөл байдлын талаар мэдээ, мэдээллийг иргэд, олон нийтэд хэвлэл мэдээллийн бүх хэрэгслээр дамжуулан хүргэх талаар тусгана.

ОБЕГ, БХЯ, ЭМЯ, ЗХЖШ, ЦЕГ, БХБЯ, ЗТЯ Аймаг, Нийслэлийн ЗДТГ хамтран Шуурхай штабаас гаргасан шийдвэрт үндэслэн эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх эхлэх бөгөөд гамшгийн хохирлын талаар цуглуулсан мэдээлэлд үндэслэн гамшгийн дараахи эхний 72 цагийг хугацаанд хүний амь нас аврах, гал унтраах, хэв журам сахиулах эмнэлгийн яаралтай тусламж бусад тусламж үйлчилгээ үзүүлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байгаа явц байдал, бусад үйл ажиллагаанд шаардлагатай хүн, техник ба эд материалын нөөцийг нэн тэргүүнд хуваарилах талаар мэдээлнэ. Дээрхи албадын Шуурхай

штаб нь хүний амь насны хохирлын байдал (сураггүй алга бологсдыг оруулаад), барилга байгууламжийн хохирол, түймэр, хөрсний нуралтын гамшгийн байдлын мэдээллийг цуглуулахын хамт сураггүй алга бологсдын тоо бүртгэлд үндэслэн эрэл хайгуул, аврах, хэв журам сахиулах зам гарцыг чөлөөлж аврах ажиллагаа явуулах нөхцөл боломж бүрдүүлэх арга хэмжээ үйл ажиллагааг явуулж байгаа талаар дээд байгуулагад мэдээлж шаардлагатай дэмжлэг тусламж авах талаар тусгана.

БХЯ, УУЯ, ЭХЯ, ХЯ, ХХААЯ, БХБЯ, ЗХЕШ, ЦЕГ, ХХЕГ, ТЕГ, ХХМТГ зэрэг яам албадын шуурхай штаб нь улсын онц чухал болон галын аюултай объектыг хамгаалалтад авах, харьяа байгууллагуудын зам талбай, харилцаа холбоо, цахилгаан, дулаан, цэвэр, бохир усны инженерийн дэд бүтцийн эвдрэл гэмтлийн байдлыг тодорхойлох, болзошгүй хоёрдогч хөнөөл үүсэхээс хамгаалах арга хэмжээг авахын хамт тэдгээрийг сэргээн завсарлах, дулаан, цахилгаанаар хангах авч нийтийн аюулгүй байдлыг хамгаалах ажиллагааг зохион байгуулна. Харилцаа холбоо тасарсан тохиолдолд мэдээлэл холбооны хэрэгслийн эвдрэл, гэмтлийг сэргээн засварлаж нэн даруй холбоо холбоо тогтоох ялангуяа, алс бөглүү сумын харилцаа холбооны хэрэгслийн сэргээх, шаардлагатай бол гар утас, сансарын холбоо, хөдөлгөөнт холбоог ашиглаж холбоо тогтооно.

Гамшгийн хөнөөлийн голомтод дахь нэрвэгдэгсдийн буцалтгүй болон эрүүл мэндийн хохирол, эмнэлгийн анхны яаралтай тусламж авах иргэдийн талаархи мэдээлэл солилцох талаар тусгана.

Монгол Улсын Засгийн газар, Гадаад хэргийн яам нь Монгол Улсад суугаа гадаадын дипломат төлөөлөгчдийн газраар дамжуулан гадаад улс орон, олон улсын байгууллагаас хүмүүнлэгийн тусламж авах хүсэлт гаргах талаар тусгах

3.2. Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штаб, мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүн, ажилтнуудын бэлэн байдлыг хангах

Тухайлбал, Улсын Онцгой комисс, ОБЕГ, НОБГ, БХЯ, ЦЕГ, ЗХЕШ, ТЕГ, ТТГ хамтран Гамшгаас хамгаалах улсын албадын харилцан ажиллагааг хангаж үүссэн цагийн байдалтай холбогдуулан гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх, гамшгаас хамгаалах улсын алба, мэргэжлийн ангиудыг гамшгийн голомтод томилж үүрэг гүйцэтгүүлэх болон аврах, хор уршгийг арилгах үйл ажиллагаанд шаардлагатай хүч хэрэгслийг тодотгох, эрэн хайх, аврах яаралтай тусламж үзүүлэх ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, гамшгийн цагийн байдал, авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээний талаар дээд шатны байгууллага, онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад илтгэх, тэднээс мэргэжлийн зөвлөгөө зааварчилгаа тусламж авах, гамшгийн голомтод зам гарцыг чөлөөлж, хорио цээрийн дэглэм, хязгаарлалтын бүс тогтоож эрэн хайх, аврах, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх үйл ажиллагаа явуулах нөхцөл бололцоог хангах, гамшгийн голомтод үүрэг гүйцэтгэж байгаа хүч хэрэгслийн харилцан ажиллагаа болон ОБЕГ –ын шуурхай удирдлагын төв, албаны шуурхай удирдлагын төв, Нийслэлийн шуурхай удирдлагын төвөөр дамжуулан мэдээлэл солилцож, эрэн хайх, аврах, гал унтраах, эмнэлгийн яаралтай тусламжийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохион байгуулах, хяналт тавих, голомтод үүрэг гүйцэтгэж байгаа бие бүрэлдэхүүний болон нэрвэгдэгсдэд үзүүлэх бүх төрлийн хангалтыг зохион байгуулах, (хоол хүнс, шатах тослох материал, байр сууц, эм тариа, хувцас тоног

хэрэгсэл г.м.) Зэвсэгт хүчин, Хил хамгаалах байгууллагын цэргийн хүч хэрэгслийг харилцан ажиллагааны төлөвлөгөөнд заасны дагуу үүрэг гүйцэтгүүлэх, шаардагдах ажилтнууд, хүч хэрэгслийг орон нутгаас дайчлан гаргах, тэдгээрийн хангалтын асуудлыг зохион байгуулах, хариу ажиллагаа явуулж байгаа байгууллагуудын хүч хэрэгслийн уядаа холбоо, үйл ажиллагааг зохион байгуулах шуурхай штаб (хээрийн штаб)-ыг байгуулах, цугларах талбайд цугласан иргэдийг бүртгэх, зааварчилгаа өгөх, хэрэв шаардлагатай бол гамшгийн голомтоос нүүлгэн шилжүүлэх ажиллагааг зохион байгуулахад бүх төрлийн хангалтыг зохион байгуулах талаар тусгах.

3.4. Гамшгийн үеийн шуурхай арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

3.4.1. Гамшгийн үед өөрийн салбарын хариуцсан чиг үүргийн хүрээнд гамшгийн хохирол, хэрэгцээний үнэлгээнд үндэслэсэн ямар ямар шуурхай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх талаар дурдана.

Тухайлбал: ЭМЯ, БХЯ, ЦЕГ, ХХААЯ, ОБЕГ, Нийслэлийн ЗДТГ, Ус сувгийн удирдах газар, орон сууц нийтийн ахуй үйлчилгээний газартай хамтран голомтын бүсэд нэрвэгдэгсдэд яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээг хэрхэн зохион байгуулах, газар хөдлөлтийн гамшгийн хөнөөлийн голомтод нэрвэгдэгсдийг олж, тэдгээрийн биеийн байдал, тоог тогтоож, аюулгүй газар зөөж тээвэрлэх, зам гарцыг сонгох, эмнэлгийн анхны болон эмнэлгийн тусламж үзүүлэх эмнэлэг дэлгэх газар, нэрвэгдэгсдийг цуглуулах газрын сонгож, ангилан ялгах ажлыг зохион байгуулах талаар тусгах, нас барагсдыг таниулах, цогцос цуглуулах, зөөвөрлөх, хадгалах, оршуулах ажлыг зохион байгуулах, гамшгийн бүс, ялангуяа түр хоргодох байранд амьдралын орчны огцом өөрчлөлтөөс гамшигт өртөгсдийн бие сэтгэлийн байдал муудахаас сэргийлэх, эрүүл ахуйн таатай нөхцөлийг хангах арга хэмжээ авахын хамт гамшигт өртөгсдийн эрүүл мэндийн байдлыг сайтар тодруулж, шаардлагатай бол асрах, тусламж үзүүлэх цэг байгуулж, сэтгэл заслын тусламжийг багтаасан арга хэмжээ авах, түр хоргодох байрны амьдралын орчныг хангах үүднээс шаардлагатай бол түр жорлон болон нүхэн жорлон зэргийг даруй байгуулахын хамт гамшгийн бүсийн эрүүл ахуйн нөхцөлийг хангахын тулд цэвэрлэгээ хийх, бохир зайлуулах, ахуйн хог цуглуулан зайлуулах талаар шаардлагатай арга хэмжээ авах,

Зам, тээврийн улсын алба, Хүнс, хөдөө аж ахуйн алба, Төмөр замын удирдах газар, Иргэний нисэхийн удирдах газар, Ашигтмалт мал газрын тосны газар, Аймаг, нийлэлийн онцгой комисстой хамтран Газар хөдлөлтийн гамшгийн үед Сүхбаатар, Замын-Үүд, Алтанбулаг, Буянт-Ухаа боомтуудын үйл ажиллагаа зогссон хангамжийн байгууллагуудын агуулахуудын тохиолдолд тусламжийн бараа, эд материал, хэрэгслийн нөөц, нэмэлт хангалт хийх боломжтой хугацааг тодорхойлж ОБЕГ –т мэдээлэх. Газар хөдлөлтийн гамшгийн үед төмөр зам, автозам, нисэх онгоцны буудлыг сэргээн засварлаж дуустал хугацаанд тусламжийн бараа, эд материал, хэрэгслээр хомсдох аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг тодорхойлж тухайн хот суурин газар, орон нутаг дахь нөөцийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, эсвэл бусад аймаг, орон нутгаас татаж нийлүүлэх арга хэмжээ авах. Гамшгийн нөөцийг хуваарилах, хангалтыг зохион байгуулахын зэрэгцээ хангамжийн байгууллага, бөөний болон жижиглэн худалдах үйчилгээг тодорхой хугацаагаар хязгаарлах. Үйлдвэр, үйлчилгээний байгууллагуудын үйл ажиллагааг хэвийн явуулахын тулд шатахүүн тослох материал, бусад эд материалаар хангах арга хэмжээ авах талаар дурдана.

БХЯ, ОБЕГ, УУЯ, ЭХЯ, ХЯ, ХХААЯ, БХБЯ хамтран болзошгүй хоёрдогч хөнөөл үүсэхээс хамгаалах арга хэмжээ авахын зэрэгцээ үйлдвэр, үйлчилгээний газруудыг онцгой үед ажиллах тусгай дэглэм тогтоох, мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

3.4.2. Нүүлгэн шилжүүлэх болон түр хорогдох байранд тусламж үйлчилгээг хэрхэн зохион байгуулах талаар тусгах.

Тухайлбал: Улсын болон аймаг, нийслэлийн онцгой комисс нь ЭМЯ, БХБЯ, БХЯ, ЗТЯ, ЭХЯ, ЗХЕШ, ЦЕГ, Тээврийн цагдаагийн алба, Орон сууц, нийтийн аж ахуйн албатай хамтран нүүлгэн шилжүүлэлтийн бүх төрлийн хангалтыг төлөвлөх, нүүлгэн шилжүүлэлтийн бүх төрлийн хангалтыг зохион байгуулахад холбогдох байгууллага, мэргэжлийн ангиудыг бэлтгэх, нүүлгэн шилжүүлэлтийн цугларах байр, зам, чиглэл, суулгах, буулгах, дундын байр байрласан газарт эмнэлгийн анхны тусламж, сэтгэл заслын болон бусад төрлийн тусламж үзүүлэх. Мөн гамшгийн голомтод болон нүүлгэн шилжүүлэх бүсэд эрүүл ахуй, халдвар эсэргүүцэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх талаар тусгана. Тухайлбал, халдварт өвчин дэгдэж тархахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн үзлэг хийх, илэрсэн өвчтөнүүдийг тусгаарлан эмчилэх, эмнэлгийн ариутгал хийх ажлыг зохион байгуулах, хоол хүнсний хангалт, усны эх үүсвэрийг хамгаалах, гамшгийн болон гамшгийн бүсийн гадна нэрвэгдэгсдийг цуглуулах, түр байрлуулахдаа эмнэлэг, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангуулж ариутгасан зөөврийн хоол, хүнс, усны хангалтыг тоолцох, нэгд 2.5 м² байраар тооцох, байрны агаарын температур 18 хэмээс доошгүй 35-65 хувийн чийгшилтэй байх, ундны усыг хоногт нэг хүнд 10 литр байхаар тооцох, нүүлгэн шилжүүлэх бүсийн эргэн тойронд байнгын халдваргүйжүүлэлтийг хлорын шохой, хлорамины 3 хувийн уусмалаар усалгааны машин, авто цэвэрлэгээний тусгай зориулалтын машин, галын болон бусад техник ашиглаж эмнэлгийн болон нийтийн ахуйн үйлчилгээний албаны бие бүрэлдэхүүний хүчээр гүйцэтгэх талаар тусгана. Мөн түр цугларах талбай, түр хорогдох байр, түр орон сууцад шаардагдах нийтийн бие засах газар, био жорлонгийн хэрэгцээний талаарх мэдээллийг цуглуулж, орон сууц нийтийн аж ахуйн болон бохирын ус тээвэрлэх компаниудыг мэдээллээр хангах; Нүүн шилжигчдийг дамжин өнгөрүүлэх болон хүлээж авах цэгүүдэд шаардагдах нийтийн бие засах газар, био жорлонгийн хэрэгцээний талаарх мэдээллийг цуглуулж бохирын ус тээвэрлэх компаниудыг мэдээллээр хангах;

3.5. Харилцан ажиллагааг зохион байгуулах, мэдээ мэдээллийг солилцох үйл ажиллагаа

Улсын Онцгой комисс, гамшгаас хамгаалах бусад алба, мэргэжлийн байгууллагуудтай харилцан ажиллагааг хэрхэн зохион байгуулах, мэдээ, мэдээллийг хэрхэн солилцох талаар дурдана. Тухайлбал:

Засгийн газрын дэргэдэх Харилцаа холбоо мэдээлэл технологийн газар нь Улсын онцгой комисс, аймаг, нийслэлийн онцгой комисс болон гамшгаас хамгаалах бусад албад, мэргэжлийн байгууллагуудын харилцан ажиллагааг хангахын тулд ОБЕГ –ын шуурхай удирдлагын төв, Нийслэлийн шуурхай удирдлагын төвөөр дамжуулан харилцан ажиллагаа хангах, харилцан мэдээ, мэдээллийг солилцох ажлыг зохион байгуулна. Түүнчлэн ОБЕГ нь Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тамгын газраар дамжуулах Зэвсэгт хүчин, хилийн цэрэг болон төрийн тусгай чиг

үүрэг бүхий байгууллагатай харилцан ажиллагааг хангаж нэрвэгдэгсдэд тусламж үйлчилгээ үзүүлнэ.

Газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон аймаг, дүүргийн онцгой комисс, гамшгаас хамгаалах алба нь УОК болон холбогдох Гамшгаас хамгаалах улсын албадад хандан гамшгийн үеийн үеийн аврах, гал унтраах, хэв журам сахиулах эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх нэмэлт шуурхай бүлгийг илгээх хүсэлт тавина.

Газар хөдлөлтийн гамшгийн голомт дахь Аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын албаны шуурхай штаб нь шаардлагатай бол эсвэл орон нутгийн захиргааны байгууллагын хүсэлтийг үндэслэн гамшгийн үеийн үеийн аврах, гал унтраах, хэв журам сахиулах, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх нэмэлт шуурхай бүлгийг илгээх төлөвлөгөө боловсруулан тусламж, үйлчилгээний ерөнхий зохицуулалт хийнэ.

Гамшгаас хамгаалах улсын албаны шуурхай штаб нь эрэн хайх, аврах, гал унтраах, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний явц байдлын тухай мэдээллийг ОБЕГ –ын шуурхай удирдлагын төв, Нийслэлийн шуурхай удирдлагын төв, бусад мэдээллийн системээс шуурхай тодруулж, газар хөдлөлтийн гамшгийн голомтод эрэн хайх, аврах, гал унтраах, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх нэмэлт хүч хэрэгсэл илгээх тухай шийдвэрийн төсөл боловсруулж холбогдох Гамшгаас хамгаалах улсын албадад танилцуулах арга хэмжээ авна.

Аймаг, дүүргийн Засаг даргын тамгын газар, Цэргийн штаб, Онцгой байдлын газар, Улаан загалмайн нийгэмлэгтэй хамтран газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдоогүй аймаг, дүүргийн гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги бие бүрэлдэхүүнийг цуглуулан гамшгийн үеийн аврах, гал унтраах, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх нэмэлт шуурхай бүлгийг байгуулахын хамт холбогдох Гамшгаас хамгаалах улсын албаны хүсэлтийн дагуу нэмэлт хүч хэрэгсэл илгээх арга хэмжээг зохион байгуулна.

Гамшгаас хамгаалах улсын албаны даргын шийдвэр гарсны дараа аврах, гал унтраах, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх нэмэлт шуурхай бүлгийг татан оролцуулахдаа газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдоогүй аймаг, дүүргүүдээс автотээврийн хэрэгслээр нисдэг тэрэг зэрэг агаарын тээврийн хэрэгслээр цуглуулах арга хэмжээ авна. Мөн УОК нь Зэвсэгт хүчний анги салбаруудаас аврах, гал унтраах, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх шуурхай бүлгийг газар хөдлөлтийг гамшгийн голомтод илгээнэ.

Газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон аймаг, дүүргийн Гамшгаас хамгаалах алба орон нутгийн гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн анги, байгууллагуудын хүчээр эрэн хайх, аврах, гал унтраах, нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх арга хэмжээ авч энэ тухай УОК, Гамшгаас хамгаалах улсын албаны даргын илтгэнэ. Гамшиг тохиолдсон аймаг, дүүргийн онцгой комисс нь зэргэлдээ аймаг, дүүргийн Гамшгийн үеийн эрэн хайх, аврах, гал унтраах, нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх шуурхай бүлгийг хүлээж авахтай холбоотой зохицуулалтыг хийнэ. Тэрчлэн тусламж үйлчилгээ үйл ажиллагаа явуулах түшиц газрыг нь гаргаж өгнө.

УОК, Гамшгаас хамгаалах улсын албаны дарга нь газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдоогүй аймаг дүүргийн Засаг дарга бөгөөд Онцгой комиссын дарга нарт эрэн

хайх, аврах, гал унтраах, нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх шуурхай бүлгийг гамшгийн голомт руу илгээх тухай үүрэг даалгавар өгч биелэлтэд нь хяналт тавина.

3.6.Гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрт тусламж үйлчилгээгээр хангах

Гамшигт нэрвэгдсэн нутаг дэвсгэрийн хүн амд тусламж үйлчилгээг өөрийн салбарын чиг үүргийн хүрээнд хэрхэн үзүүлэх талаар дурдана.

Газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон аймаг, нийслэл, дүүргийн Гамшгаас хамгаалах улсын албаны харьяа аймаг, дүүргийн гамшгаас хамгаалах албадаар дамжуулан цугларах талбайд цугласан иргэдийг бүртгэх, зааварчилгаа өгөх, нэрвэгдэгсдийн талаарх мэдээлэл хүргэх, хүлээн авах ажиллагааг зохион байгуулах, нэрвэгдэгсдийг ангилах, анхны болон нарийн мэргэжлийн тусламж бусад бүх төрлийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэхийн хамт шаардлагатай бол тухайн аймаг, орон нутгийн хувийн хэвшлийн байгууллагуудад хандан хамтран ажиллахыг шаардана. Гамшиг тохиолдсон Аймаг, Нийслэл, дүүргийн орон нутгийн гамшгаас хамгаалах албад нь барилга, тоног төхөөрөмжийн хохирлыг арилган яаралтай сэргээн босгохын хамт шаардлагатай бол инженерийн болон холбоо харилцааны шугам сүлжээ хариуцсан байгууллагад хандан яаралтай сэргээн босгох арга хэмжээ авах шаардлага тавина. Газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон аймаг орон нутгийн албад нь улам бүр өсөн нэмэгдсээр байгаа хохирогчдод бүх төрлийн яаралтай тусламжийг тасралтгүй үзүүлэхийн тулд өөр хорондоо мэдээлэл солилцон харилцан ажиллагааг сайтар ханган шаардлагатай бол бусад албад, байгууллагаас дэмжлэг тусалцаа хүсэх арга хэмжээ авна.

ОБЕГ, ЭМЯ, БХЯ, ЗХЕШ –аас газар хөдлөлтийн гамшгийн байдлаас хамааран гамшгийн үеийн эрэн хайх, аврах, гал унтраах, нэрвэгдэгсдэд эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх, сэтгэл заслын шуурай бүлгийг гамшгийн голомтод илгээх арга хэмжээ авна.

ОБЕГ, ЭМЯ, ХХААЯ, МУЗН –тай хамтран олон улсын байгууллага, хандивлагч орон, иргэд, төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хандив тусламжийг хүлээн авах, зохицуулалт хийх арга хэмжээ авах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГИЙН ДАРААХ ХОЙШЛУУЛШГҮЙ СЭРГЭЭН БОСГОХ АРГА ХЭМЖЭЭ

4.1.Гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ болон шаардагдах зардлыг судалж тогтоох

Гамшгийн дараах хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээ болон түүнд шаардагдах зардлыг өөрийн салбарын хүрээнд гаргах асуудлыг дурдана.

Тухайлбал:Гамшгаас хамгаалах улсын албаны штаб нь газар хөдлөлтийн тухай (чичирхийллийн хүч, голомт, магнитут) болон тухайн салбарын хохирлын талаархи мэдээллийг цуглуулах, мэдээлэх арга хэмжээг шуурхай авч хэрэгжүүлнэ. Гамшгаас хамгаалах улсын алба нь ОБЕГ –ын шуурхай удирдлагын төв, улсын албаны шуурхай удирдлагын штабын холбооны мэдээллийн системийг ашиглан ерөнхий цагийн байдлын мэдээлэл, бусад төрлийн бүрийн мэдээллийг цуглуулж, тухайн салбарын хохирлын үнэлгээ, дүн шинжилгээнд үндэслэн хохирлын болонсэргээн босгох үйл ажиллагааны хэрэгцээ, шаардагдах зардал, хөрөнгийг яаралтай тодорхойлох талаар тусгах.

Хэрэв тухайн салбарын хохирлын хэмжээ нь аймаг, сумын дотоод нөөц боломжийн хүрээнд байна гэж үзвэл тухайн аймаг, орон нутгийн гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн ангийн хүчээр зохион байгуулах арга хэмжээг авах, харин газар хөдлөлтийн гамшгийн хохирол нь тухайн аймаг, сумын дотоод нөөц боломжоос давсан тохиолдолд тухайн бүсийн хэмжээний гамшгаас хамгаалахалбад, мэргэжлийн анги, улсын онцгой комиссын оролцоотойгоор сэргээн босгох арга хэмжээг зохион байгуулах талаар тусгана.

Засгийн газар болон яам, агентлагууд нь аймаг сумын онцгой комисст албаны хэмжээний байгууллагуудын барилга байгууламжийг шуурхай сэргээн босгоход хүн, техникийн дэмжлэг үзүүлж бараа материалаар тасралтгүй хангах арга хэмжээ авах талаар тусгана.

4.2. Газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн барилга байгууламжийн хойшлуулшгүй сэргээн босгох

Газар хөдлөлтийн гамшигт нэрвэгдсэн барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээг хойшлуулшгүй сэргээн босгох чиглэлээр ямар арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх талаар холбогдох улсын алба дурдана.

Тухайлбал: Гамшгаас хамгаалах улсын алба нь эхний ээлжинд тухайн аймаг, дүүргийн барилга байгууламжийн эзэмшил газарт гамшгийн улмаас бий болсон хог хаягдлын төрөл ба шинж чанарыг (шавхай, лаг, бохирдуулагч бодис гэх мэт) харгалзан хог хаягдлын нийт хэмжээг тооцож цуглуулах, тээвэрлэж, хаях арга хэмжээг зохион байгуулах талаар тусгах, түүнчлэн эвдэрч гэмтсэн барилга барилга, байгууламжийг буулгах арга хэмжээг барилгын компаниудын тусламжтайгаар гүйцэтгэх, байгаль орчны бохирчны бохирдлоос сэргийлэх, ажилтан, албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалахад чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээг авна. Барилга байгууламж, дэд бүтцийг шуурхай сэргээн босгох ажлыг гүйцэтгэхдээ эхний ээлжинд хялбарчилсан арга хэмжээ авч хэвийн байдалд эргэж оруулах бөгөөд эвдрэлийн хэмжээ, зэрэглэлээр цаашид ашиглах боломж бүхий барилга байгууламжийг үе шаттайгаар сэргээн засварлах, олон нийтийн үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламжийг хүчитгэн бэхжүүлэх, сайжруулан барих арга хэмжээ авна.

Аймаг, дүүргийн захиргаатай хамтран гамшигт өртсөн барилга байгууламжуудыг сэргээн босгох ажлыг гүйцэтгэхдээ барилга байгууламжийн газар хөдлөлтэд тэсвэрлэх чадварыг бэхжүүлж, түр ажлын байр, байгууламжийг ашиглах арга хэмжээ авна.

Дөрөв.Төлөвлөгөө боловсруулахад анхаарах асуудал

Төлөвлөгөө боловсруулахад энэхүү зааврыг удирдлага болгон орон нутаг болон салбарын онцлогт нийцүүлэн газар хөдлөлтийн гамшиг тохиолдсон үеийн цагийн байдал, хохирлын төсөөллийг бий болгож, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг аль болох бүрэн дүүрэн тодорхойлж, бүтээлч сэтгэлгээгээр хандах шаардлагатай.

Мөн шаардагдах мэдээ, мэдээллийг цуглуулж, бусад орны туршлагыг судлан холбогдох байгууллагын мэргэжлийн хүмүүсийн оролцоог хангаж боловсруулах нь амьдралд илүү нийцсэн, хэрэгжих боломжтой төлөвлөгөө болоход ач холбогдолтой юм.

---oOo---